

[Finansministeren.]

Række andre Lande. Gennem Undersøgelser og Samtaler har jeg kunnet konstatere, at den samme Tendens findes f. Eks. i Sverige, Norge, England, U. S. A. og Kanada. Det er altsaa en almindelig Tendens, og den hænger utvivlsomt sammen med dette, at de store konstruktive Opgaver, som Genopbygningen stiller Industrien, og som hovedsagelig maa foregaa i Byerne, trækker Arbejdskraft til fra Landet mere end normalt.

Men under disse Forhold er det ikke holdbart, at Landbrugspriserne sammenlignet med andre Priser indtil for nylig er undergaaet en forholdsvis beskedne Stigning internationalt. Det har derfor ogsaa været muligt for os at opnaa Forstaaelse for det Synspunkt, at hvis der kræves en ekstraordinær Indsats, for at vi kan skaffe ekstraordinære Kvanta frem, saa maa vi træffe specielle Prisarrangementer for disse Ekstraleverancer, og her maa vort principielle Standpunkt naturligt være: de Priser, som vi kunde faa andre Steder.

Det er jo vanskeligt at være et lille Land, der skal sælge sine Produkter i Forhandlinger med store Lande, men den almindelige Stigning i Omkostningerne maa naturligvis skabe Forstaaelse ogsaa for vort Problem. Jeg skal i denne Forbindelse fremhæve, at den voldsomme Stigning i Foderstofpriserne, som opstod sidste Sommer, vistnok hovedsagelig paa Grund af svigtende Sammenhold mellem Køberlandene, jo efter dansk Opfattelse i væsentlig Grad har forrykket de Produktionsvilkkaar, der var forudsat ved Afslutningen af vor Prisaftale med England sidste Sommer. Dette Forhold er nu fremhævet under Forhandlingerne derovre, og der opnaaedes Enighed om, at man er villig til at drøfte dette Spørgsmaal under Hensyn til Bestemmelserne derom i Overenskomsten.

Saa meget om Landbrugseksporten. Jeg tror dog ogsaa, der vil være Mulighed for en Stigning i Industrieksporten. Med den voksende Industrialisering vil Industrieksporten utvivlsomt i Fremtiden udgøre en stadig større Del af Danmarks Eksport. Kan vi paa den Maade forøge vor Eksport — og Regeringen agter og er allerede begyndt paa at faa et frugtbart Samarbejde med Erhvervene i Gang herom —, og bliver vi samtidig nødt til at begrænse vor Import af Færdigvarer, ja, saa vil det naturligvis betyde, at Forbruget herhjemme i nogen Grad bliver reduceret, selv om jeg tror, at Forbrugsnedgangen bliver mindre, end Importnedgangen

antyder, fordi vi jo har brugt en Del af den nuværende store Import til Lagerdannelse.

Spørgsmaalet bliver nu: Er det nødvendigt at begrænse Købeevnen, for at den kan passe til de lidt reducerede Tilførsler, der paa denne Maade kommer? Her er Forholdet jo det, at vi allerede i lang Tid har arbejdet paa at begrænse den alt for store Købeevne. Vi har gjort det dels ved Eengangsforanstaltninger rettet mod den fra Krigsaarene stammende opsamlede Købeevne, dels ved at forhøje Statens Indtægter i Forhold til dens Udgifter, saaledes at det store Underskud er blevet forvandlet til en Merindtægt eller i hvert Fald vil blive det fra næste Finansaar. Man kan naturligvis spørge, om man skal gaa videre, og jeg forstaar, at det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har opfattet min Tale i Ryslinge derhen, at jeg mente, vi yderligere skulde forhøje Skatterne væsentligt. Det er muligt, at jeg ikke har udtalt mig tilstrækkelig klart. Jeg husker, at jeg brugte det Udtryk, at der efter mit Skøn burde opkræves saa store Skatter, at vi fik et Overskud i den nuværende Situation paa f. Eks. 200—300 Mill. Kr. Som bekendt vil imidlertid en saadan Situation, saa vidt man kan bedømme, komme til at foreligge i næste Finansaar. Jeg skal gerne indrømme, at det sikkert havde været rigtigt at naa dette Resultat noget tidligere. Jeg maa indrømme, at hvis jeg ved Ministeriets Dannelse for et Aar siden havde været klar over, at Spændingen mellem Købeevne og Varetilførsel vilde blive saa stor, som den blev, saa vilde jeg være gaaet ind for, at den skete Stramning var kommet noget hurtigere. Vi havde ikke, da jeg traadte til i Finansministeriet, noget Apparat til at udføre en økonomisk Vejmeldetjeneste derinde. Det er nu efterhaanden ved at blive opbygget.

Spørgsmaalet, om man skal gaa videre, end vi er gaaet, forekommer mig ikke saa let, og jeg maa sige, at jeg anser det for tvivlsomt, om man skal dreje Skruen yderligere en Omgang, i hvert Fald en væsentlig Omgang, i den nærmeste Tid. Vi maa nemlig ikke glemme, at den Mulighed er inden for Rækkevidde, at der kan komme et Omslag i Konjunkturerne, inden vi aner det, og i saa Fald kan jo en meget lempelig Finanspolitik vise sig at være den rigtige. Jeg tror derfor ikke, man foreløbig skal flytte sig væsentligt fra det Niveau, vi er paa i Øjeblikket. Det hænger naturligvis sammen med Udviklingen; det hænger sammen med, i hvilket Omfang vi bliver befriet for den Udgift, som de tyske Flygtninge repræsenterer, o. s. v.